

הממלא כל עלמין וסובב כל עלמין: זח"ג רכה, א. וכולא קמיה כלא חשיב: זח"א יא, ב. הערה^ז הוא תכלית הקליפון הגסות: נזכר באריכות יותר – לעיל פ"ו. פכ"ד.

פרק מה עוד יש דרך ישר לפני איש לעסוק בתורה ומצות לשמן ע"י מדתו של יעקב אע"ה שהיא מדת הרחמי' לעורר במחשבתו תחלה רחמים רבים לפני ה' על ניצוץ אלהות המחיה נפשו אשר ירד ממקורו חיי החיים א"ס ב"ה הממלא כל עלמין וסובב כל עלמין וכולא קמיה כלא חשיב ונתלבש במשכא דחויא הרחוק מאור פני המלך בתכלית ההרחק כי העו"הו הוא תכלית הקליפון הגסות

[טז, ב]

שם. כן יעויין בלקו"ת שם, שאפילו על רחמים דע' נפש (שגם בזה מדבר בתניא כאן) אומר „בחי ומדרגת הרחמנות מדתו של יעקב". אלא שבתניא מדבר מן הקצה אל הקצה – החל מ„חיי החיים" ועד „ונתלבש כו" (ממש הלשון שבלקו"ת) – שכולם כלולים ב„מדתו של יעקב אע"ה שהיא מדת הרחמים" (אלא שבפרטיות נחלקים לג' מדרגות, כבלקו"ת).

(כ"ק אדמו"ר⁹⁷)

לעורר במחשבתו תחלה רחמים רבים כו': דיוק הלשון „לעורר במחשבתו תחלה רחמים רבים כו" – כי בבקשת רחמים ישנם שני ענינים: תחלה עצם התעוררות הרחמים על עצמו, ואח"כ בקשת עזר ותמיכה (וכמו בגשמיות, שכשהאדם רואה שנכסיו מתמוטטים ח"ו וצריך לאיזה עזר וסעד, הנה תחלה מתעורר בלבבו ברחמים גדולים ועצומים על עצמו, ואח"כ מתחזק בעצמו לבקש איזה עזר ותמיכה).

(כ"ק אדמו"ר מוהר"צ¹⁰¹)

לעורר .. רחמים רבים לפני ה' על ניצוץ אלהות המחיה נפשו אשר ירד ממקורו חיי החיים א"ס ב"ה .. ונתלבש במשכא דחויא הרחוק מאור פני המלך בתכלית ההרחק .. ובפרט כשיזכור על כל מעשיו ודבריו ומחשבותיו .. וע"ז נאמר וישוב אל ה' וירחמהו לעורר רחמים רבים על שם ה' השוכן אתנו .. והנה ע"י זה יכול לבוא לבחי' אהבה רבה בהתגלות לבו כדכתיב ליעקב אשר פדה את אברהם: עיין ג"כ אגרת

פרק מה: רומז לשם מ"ה, בחי' אדם (בגימטריא מ"ה), שהוא תפארת, ולכן מבואר בפרק זה ענין מדתו של יעקב אבינו ע"ה, שהיא מדת הרחמים, תפארת.

(מוהר"צ אבי כ"ק אדמו"ר⁴)

עוד יש דרך ישר .. ע"י מדתו של יעקב אע"ה שהיא מדת הרחמים: נקט „דרך ישר", כי מדת הרחמים היא ספירת התפארת, הנקראת „ישראל" – „ישר א"ל" (וכן „ישורון")², כי הקו האמצעי הוא ישר. וכמ"ש³ „עשה האלקים את האדם ישר", ש„אדם" הוא תפארת, שם מ"ה⁴.

וזהו שארז"ל⁵ „איזו היא דרך ישרה שיכור לו האדם, כל שהיא תפארת לעושי' ותפארת לו מן האדם", היינו ש„דרך ישרה" היא מדת התפארת, מדתו של יעקב.

(מוהר"צ אבי כ"ק אדמו"ר⁶)

מדתו של יעקב אע"ה שהיא מדת הרחמי' לעורר .. רחמים רבים לפני ה' על ניצוץ אלהות המחיה נפשו אשר ירד ממקורו חיי החיים א"ס ב"ה .. ונתלבש במשכא דחויא כו': לכאורה קשה מהמבואר בלקו"ת⁷ שמדת הרחמנות של יעקב היא „לעורר רחמים רבים אפי' על עולמות העליונים", ואילו הרחמנות על „ניצוץ אלקות שירד ממקום כבודו כו" היא „מדת הרחמנות של י"ב שבט"ים", והרחמנות על ירידת הנשמה עד „שנתלבשה בלבוש הגוף החומרי" היא מדת הרחמנות של „ע' נפש".

ולהעיר מהערות הצ"צ לתניא כאן⁸ שמציין ללקו"ת

(7 במדבר ג, א. 8 אוה"ת נ"ך ח"ב ע' אינג (נעתק ב„לקוטי פירושים" לקמן ד"ה ויעקב (הא)). 9 לקו"ש חל"ה ע' 275. 10 סה"מ תרצ"ז ע' 151.

(1 לקוטי לוי"צ לזהר ח"א ע' רמת. 2 ראה רמ"ז לזח"ג ר"פ שמיני. לקו"ת שלח מ, ג. שערי תשובה קיד, ד. ועוד. 3 קהלת ז, כט. 4 ראה גם „לקוטי פירושים" לעיל ריש פרקין. 5 אבות רפ"ב. 6 לקוטי לוי"צ ח"א שם. ח"ב ע' כא.

ליקוטי אמרים

פרק מה

תרמז

ומלך אסור ברהטים ברהיטי
 מוחא: לשון ת"ז הוספות
 לתיקון ו (קמז, ב) – ע"פ
 לשון הכתוב שיר השירים ז,
 ו. יעקב חבל נחלתו: ע"ד לשון
 הכתוב – האיזנו לב, ט.
 סוד גלות השכונה: נזכר לעיל
 פי"ז. וישב אל ה' וירחמהו:
 ישעי' נה, ז. השוכן אתם בתוך טומאתם: אחרי טז, טז.

כו' ובפרט כשיזכור על כל מעשיו ודבוריו ומחשבותיו
 מיום היותו אשר לא טובים המה ומלך אסור ברהטים
 ברהיטי מוחא כי יעקב חבל נחלתו. וכמשל המושך
 בחבל וכו' והוא סוד גלות השכינה. וע"ז נאמר וישב
 אל ה' וירחמהו לעורר רחמים רבים על שם ה' השוכן
 אתנו כדכתיב השוכן אתם בתוך טומאתם. וזש"ה

עצמו שהוא ג' קליפות הטמאות (אף שהענין אמת¹⁹).
 ויותר נראה שכאן אין כוונתו לזה, שהרי מדבר לצד
 ההפכי (שפלות הגוף), אלא כוונתו כפשוטו –
 שנקרא „משכא“ ע"ש שהגוף לבוש לנשמה²⁰,
 ו„דחויא“ – מפני שהוא בשיקוץ כו' (ראה לעיל שם).
 (כ"ק אדמו"ר²¹)

העוה"ו הוא תכלית הקליפו' הגסות כו': אולי
 הכוונה בתיבת „כו" – למ"ש לעיל פל"ו (שעוה"ו)
 הוא „התחתון במדרגה שאין תחתון למטה ממנו
 בענין הסתר אורו ית' וחושך כפול ומכופל עד שהוא
 מלא קליפות וס"א שהן נגד ה' ממש כו"י).

(כ"ק אדמו"ר²²)

וכמשל המושך בחבל וכו': אולי הכוונה בתיבת
 „וכו" – לאגרת התשובה פ"הו, ששם מבאר ענין
 זה באריכות יותר.

(כ"ק אדמו"ר²³)

כדכתיב השוכן אתם בתוך טומאתם: ראה יומא
 נו, ב²⁴ דקאי אשכינה.

(כ"ק אדמו"ר²⁴)

יעוצה להאיר קצת אור ה' מבחי' איתן לתוך נקודה פנימיות הלב ..
 ע"י שמעורר על ניצוץ אלקות שבנפשו בחי' רחמים רבים
 העליונים .. וע"י רחמים רבים העליונים יוצא מהגלות והשבי'
 ומאיר לתוך נקודת פנימיות הלב בחי' אהבה רבה זו כנודע ממ"ש
 ליעקב אשר פדה את אברהם וכמ"ש בלק"א פמ"ה" (צויין גם בלקוטי
 הגהות המיוחס להצ"צ). (14 „מראה מקומות, הגהות והערות
 קצרות“. (15 שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א (עיי"ש באריכות).
 (16 אוה"ת תצא ע' בינה. (17 הקדמת ת"ז יו"ד, ב). שם תכ"א
 (מח, ב). (18 „מראה מקומות, הגהות והערות קצרות“. הגהה
 לשיעורים בספר התניא (כתי"ק). (19 ראה ע"ח שער מט (שער
 קליפת נוגה) פ"ד. מאו"א אות ח"ת ס"ב (הובא ונתבאר בספר
 החקירה להצ"צ סח, ב). (20 ראה איוב יו"ד, יא. (21 הגהה
 לשיעורים בספר התניא (כתי"ק) – נדפסה (בחלקה) בשיעורים
 בספר התניא" ע' 613 הערה 3. (22 „שיעורים בספר התניא" ע'
 613. (23 „מראה מקומות, הגהות והערות קצרות“. „שיעורים
 בספר התניא" ע' 614. (24 ושם: „אפילו בשעת שהן טמאים
 שכינה עמהם“.

התשובה פ"י¹¹. אגרת הקודש ס"ז¹². קו"א ד"ה
 וצדקה¹³.

(כ"ק אדמו"ר¹⁴)

ניצוץ אלהות המחיה נפשו: דיוק הלשון „ניצוץ
 אלקות המח' נפשו" (ולא שהנפש עצמה היא ניצוץ
 אלקות) – יובן עפמ"ש בע"ח¹⁵ „כי יש ניצוץ קטן
 מאד שהוא אלקות נמשך ממדריגה האחרונה
 שבבורא, וזה הניצוץ מתלבשת בכח ניצוץ א' נברא,
 שהוא נשמה זקה במאד מאד .. הנקרא יחידה",
 היינו שגם בחי' יחידה היא (לא הניצוץ האלקי ממש,
 אלא) רק שבה מלובש הניצוץ האלקי.

(כ"ק אדמו"ר הצי"צ¹⁶)

וכולא קמיה כלא חשיב: ראה „לקוטי פירושים"
 לעיל פ"כ ד"ה כולא.

במשכא דחויא: הוא הגוף, כנ"ל פל"א (מהזהר¹⁷).

(כ"ק אדמו"ר¹⁸)

וצ"ע לעיל שם אם יש לפרש כאן שהטעם שנקרא
 „משכא“ הוא למעליותא, היינו שהוא רק „משכא“,
 קליפת נוגה (בדוגמת בע"ח טהורים), ולא הנפש

11 ושם: „לעורר רחמים העליונים ממקור הרחמים על נשמתו
 ונפשו האלקית שנפלה מאיגרא רמה חיי החיים ב"ה לבירא עמיקתא
 הן היכלות הטומאה והסט"א. ועל מקורה במקור החיים הוא שם הוי'
 ב"ה וכמ"ש וישב אל ה' וירחמהו. פי' לעורר רחמים על השפעת
 שם הוי' ב"ה שנשתלשה וירדה תוך היכלות הסט"א הטמאים
 להחיותם ע"י מעשה אנוש ותחבולותיו הרעות כו"י. (12 ושם:
 „מודעת זאת דמדת יעקב היא מדת רחמנות ועבודת ה' במדת
 רחמנות היא הבאה מהתעוררות רחמים רבים בלב האדם על ניצוץ
 אלקות שבנפשו הרחוקה מאור פני ה' כאשר הולך בחשך הבלי
 עולם והתעוררות רחמנות זו היא באה מהתבונה והדעת בגדולת
 ה' איך שאפילו העולמות העליונים למעלה מעלה עד אין קץ כלא
 ממש חשיבי קמ"י .. ואי לזאת הרחמנות גדולה מאד על הניצוץ
 השוכן בגוף החשוך האפל משכא דחויא העלול לקבל טומאה
 ולהתגאל בכל התאוות ר"ל .. אך איזה הדרך שיזכה האדם
 לאמת ה' הנה הוא על ידי שיעורר רחמים רבים לפני ה' על
 הניצוץ שבנפשו שהיא מדתו של יעקב מבריה מהקצה אל הקצה
 דהיינו מרום המעלות עד למטה מטה כו"י. (13 ושם: „עצה

וישק יעקב לרחל גר: ויצא כט, יא.

וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך. כי רחל היא כנסת ישראל מקור כל הנשמות. ויעקב במדתו

וזה"ש וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך. וישא את קולו למעלה. ויבך לעורר ולהמשיך משם. בבחי' נשיקין: עיין זח"ב צז, סע"א (עה"פ²⁵ כמשפט הבנות יעשה לה): "אית היכלא חדא דאיקרי היכל אהבה"²⁶ ותמן אינון גנזין טמירין, וכל נשיקין דרחימו דמלכא אינון תמן²⁷, ואינון נשמתין רחימאין דמלכא (ר"ל העובדים מאהבה) עאלין תמן, כיון דמלכא עאל בההוא היכלא. כתיב וישק יעקב לרחל".

ועיין במ"ש עוד²⁸ מענין נשיקין (ע"פ הזוהר²⁹), שהוא הבל הפנימי שבלב, שממנו נמשך הכתר לעולם הדיבור הנקרא רחל כו' (היינו שהמשכת הכתר מפנימיותו לבחי' הדיבור נקראת נשיקין).

(כ"ק אדמו"ר הצ"צ³⁰)

וזה"ש וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך. וישא את קולו למעלה. ויבך לעורר ולהמשיך משם. בבחי' נשיקין: לפי זה נמצא ש"וישא את קולו ויבך" הי' קודם, וישק יעקב לרחל, אף שנכתב מאוחר בפסוק. ועיין ראב"ע עה"פ (שלאח"ז)³¹, "ויגד יעקב לרחל גר": "מאוחר, וטעמו וכבר הגיד יעקב לרחל, ואח"כ וישק". ועפ"ז יתפרש כן גם פסוק זה, ש"וישא את קולו ויבך" נכתב מאוחר, אף שאירע קודם, וישק יעקב לרחל" (וכאילו נאמר "וכבר נשא את קולו ויבך").

ונמצא בסדר הדברים הי' למפרע – תחלה "ויגד יעקב לרחל גר" (שבפסוק שלאח"ז), אח"כ "וישא את קולו ויבך" (שבסוף פסוק זה), ואח"כ – "וישק יעקב לרחל" (שבתחלת הפסוק).

והטעם שמאורעות אלה דיעקב ורחל נכתבו כאן בסדר דלמפרע, שהמאוחר קודם – י"ל דהיינו מפני שבחי' יעקב נתקן מאחוריים דישראל סבא ותבונה

(כמ"ש בע"ח³² ובמשנת חסידים³³, עיי"ש), וישמו יעקב – יו"ד עקב (ש"עקב" הוא אחורי הרגל), והוא עומד בפנים דמלכות, שהיא בחי' רחל. וכיון שיעקב הוא בחי' אחוריים דאבא, העומד בפני רחל – לכן העובדות הראשונות שעשה עם רחל נכתבו בסדר דלמפרע, כי מפרע הוא בחי' אחוריים (כמ"ש בע"ח³⁴).

(מוחלוי"צ אבי כ"ק אדמו"ר³⁵)

וזה"ש וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך. וישא את קולו למעלה למקור הרחמים העליונים. ויבך לעורר ולהמשיך משם רחמים רבים על כל הנשמות. לייחדן ביחוד העליון אור א"ם ב"ה בבחי' נשיקין. כמ"ש ישקני מנשיקות פיהו רהיינו התקשרות רבור הארם בדבר ה'. ועסק התורה: עיין בפרש"י עה"פ "ישקני גו"³⁶, דמשמע דקאי על בחי' פנימיות התורה, הנקראת במדרש³⁷, "תורה חדשה" (כמבואר בלקו"ת³⁸). ולכן כתיב³⁹ לעת"ל "בבכי יבואו", דקאי על ההמשכה מבחי' רחמים גדולים שתהי' לעת"ל (שעי"ז נמשך בחי' "תורה חדשה" זו).

אבל מהמבואר כאן בענין נשיאת הקול בשביל ההתעוררות כו', שענין זה הוא בעבודת האדם עכשיו – משמע שגם עשיית והתהוות התורה עכשיו (ההיום לעשותם⁴⁰) היא ע"י התעוררות רחמים עליונים הבאה ע"י נשיאת הקול (ההיום אם בקולו תשמעו⁴¹). וכמו שאנו מבקשים⁴², אבינו אב הרחמן המרחם רחם נא עלינו ותן בלבנו בינה. לשמור ולעשות ולקיים כו", היינו שמבחי' רחמים עליונים נמשכת בינה והתבוננות בלב, להיות בה ועל-ידה עשיית והתהוות התורה⁴³ (כדיוק הלשון "לעשות ולקיים", תחלה לעשות ואח"כ לקיים)⁴⁴.

לבאר להם סוד טעמי' ומסתר צפונותי'.. וזהו ישקני מנשיקות פיהו". (37) ויקר' פי"ג, ג. (38) שה"ש מה, א (עיי"ש). (39) ירמ" לא, ת. (40) ואתחנן ז, יא. וראה עירובין כב, א. (41) תהלים צה, ז. (42) ברכת אהבת עולם. (43) ויש לקשר זה עם המבואר בענין יוהכ"פ, שהוא התגלות הבינה (ראה לקו"ת מסעי צ, סע"א. סידור (עם ד"אח) שער יוהכ"פ (ח"ב ססה, ב ואילך)), והמשכתו היא ע"י התעוררות רחמים (ראה זח"ג טו, ב) – שהרי לוחות האחרונות שנתקיימו ניתנו ביוהכ"פ, וא"כ התורה ויוהכ"פ ענינם וסדרם אחד הוא. (44) ראה גם תו"א בתחלתו.

(25) משפטים כא, ט. (26) עיין זחר ח"ב קמו, ב. רנג, א. ח"ג רסו, ב – בשייכות לענין, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה" (שה"ש ת, ז), ולענין "ואהבת את ה' אלקיך" (ואתחנן ה, ה). (27) עיין לקו"ת חוקת טו, ג. שה"ש א, ד (בפי' "ישקני מנשיקות פיהו"). (28) ביאורו"ז להצ"צ ח"ב ע' תתעט. (29) ח"ג מז, ב. (30) אוה"ת ויצא תתתכו, א. (31) ויצא שם, יב. (32) שער לז (שער לאה ורחל) פ"א. (33) מסכת יעקב פ"א. (34) שער ח (שער דרושי קודרות) פ"ב (עיי"ש). (35) לקוטי לוי"צ לתניא ע' כ ואילך. (36) ושם: "ומובטחים מאתו להופיע עוד עליהם

ליקוטי אמרים

פרק מה

תרמט

אתדבקות רוחא ברוחא: זח"ב
 ככד, ב. דאורייתא וקב"ה
 כולא חד: כנ"ל בהקדמה.
 וש"נ. ישקני מנשיקות פיהו:
 שה"ש א, ב. דבר ה' זו
 הלכה: שבת קלה, ב.

העליונה שהיא מדת הרחמים שבאצילות הוא המעורר
 רחמים רבים עליה. וישא את קולו למעלה למקור
 הרחמים העליונים הנק' אב הרחמים ומקורם. ויבך
 לעורר ולהמשיך משם רחמים רבים על כל הנשמות
 ועל מקור כנסת ישראל להעלותן מגלותן ולייחדן
 ביחוד העליון אור א"ס ב"ה בבחי' נשיקין שהיא
 אתדבקות רוחא ברוחא כמ"ש ישקני מנשיקות פיהו
 דהיינו התקשרות דבור האדם בדבר ה' זו הלכה וכן

בענין אהבת יעקב את רחל דוקא כדי להמשיך האור
 במקור דבי"ע דוקא⁵⁸. ועיין זח"א רטז, ב בענין
 „שפירו דרחל“, ובביאורי הוזהר שם⁵⁹.

(כ"ק אדמו"ר הצ"צ⁶⁰)

רחל היא כנסת ישראל מקור כל הנשמות.
 ויעקב במדרתו העליונה שהיא מדת הרחמים
 שבאצילות הוא המעורר רחמים רבים עליה.
 וישא את קולו למעלה למקור הרחמים העליונים
 .. ויבך כו': עיין לקו"ת ד"ה שוש אשיש פ"ד⁶¹
 בענין „רחל מבכה גו“⁶² (שפירוש „מבכה“ הוא „ע"ד
 מבכה אחרים עמה“). ועפ"ז יש לפרש ש„רחל מבכה“
 היינו שגורם בחי' „וישא את קולו ויבך“⁶². וזהו ענין
 „וישא את קולו“, כי על קול זה נאמר⁶³ „קול ברמה
 נשמע“⁶³.

ועיין בפתיחתא לאיכה רבה סד"ה ר' יוחנן פתח
 משא גיא חזיון⁶⁴: „מיד נתגלגלו רחמיו של הקב"ה
 ואמר בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן,
 הה"ד .. קול ברמה נשמע .. רחל מבכה כו“, היינו
 שרחל מבכה (גורמת בכי') כביכול את בחי' „ברמה“,
 שהוא ענין „וישא יעקב קולו ויבך“.

„ורזא דמלה דלאה .. הוא עלמא עילאה דאתכסיא תדיר, ויעקב
 במה דאתכסיא לא אתדבק ברעותי, אלא במה דאתגליא כו“.
 (58) ראה גם תו"א שם, א. אוה"ת ברכה ע' א'תלתו. (59) ביאורו
 לאדהאמ"צ ויחי עו, א ואילך (ושם): „כל בחינת עבודה דיעקב .. ה'
 תכלית כוונתו שיבא האור והשפע מן ההעלם לגילוי .. למטה דוקא
 .. על כן אמר יעקב ללבן אעבדך ז' שנים ברחל בתך הקטנה דוקא
 .. להמשיך גילוי אא"ס בעלמא דאתגליא .. להביא הכל מההעלם
 לגילוי בבחי' רחל .. וכמ"ש ושם הקטנה רחל, הוא בחי' מל' דאצי'
 שיורדת לבי"ע כו“). (60) אוה"ת נ"ך ע' א'נג. (61) נצבים
 מה, סע"א ואילך. (62) ראה עבוה"ק ח"ג פל"ו (מאיכ"ר פ"א,
 נא): „משל לרופא שחש בעינו אחת אמר עיני תבכה על עיני, כך
 ישראל נקראו עינו של הקב"ה .. כביכול אמר הקב"ה עיני תבכה
 על עיני“. (63) עיי"ש בלקו"ת (שם, ב). (64) כד (בסופו).

וזהו מ"ש⁴⁵ „ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא
 אתכם אלי“, „לפולחני“⁴⁶, היינו שכדי לבוא
 „לפולחני“, לעסוק בתורה, צ"ל בחי' „כנפי נשרים“,
 שהו"ע התעוררות רחמים, כי הנשר הוא רחמני
 (כמבואר בלקו"ת⁴⁷).

(כ"ק אדמו"ר הצ"צ⁴⁸)

רחל היא כנסת ישראל: להעיר מב"ר פע"א, ב:
 „נקראו ישראל על שמה“.

(כ"ק אדמו"ר⁴⁹)

רחל היא כנסת ישראל מקור כל הנשמות: עיין
 מ"ש עה"פ⁴⁹ „רחל מבכה גו“ בלקו"ת ד"ה את קרבני
 לחמי דרוש השני פ"ד⁵⁰: „וע"י כן נאמר⁵¹ ורחל
 עקרה .. לפי שרחל לפני גוזזי' נאלמה⁵² .. ולזה
 תיקנו בתקון חצות תקון רחל לעורר בכיה ורחמנות
 .. ואח"כ תקון לאה היא אם הבנים שמחה כו“ (היינו
 שע"י הבכי' נמשך להיות „מושבי עקרת הבית אם
 הבנים שמחה“⁵³). ועיין מ"ש מזה בלקו"ת ד"ה אלה
 מסעי דרוש השני פ"א⁵⁴. וש"נ.

ועיין תו"א ד"ה אם לא תדעי לך⁵⁵ בענין „ורחל
 היתה יפת תואר ויפת מראה“⁵⁶. ועיין זח"א קנד, ב⁵⁷

(45) יתרו יט, ד. (46) אונקלוס ופרש"י עה"פ. (47) אמור לו, ג.
 האינו עז, ג. עת, א ואילך. (48) אוה"ת בראשית תרכד, א.
 (49) ירמ' לא, יד. (50) פינחס עת, ג. (51) ויצא כט, לא.
 (52) ישעי' נג, ז. (53) תהלים קיג, ט. (54) מסעי פת, ג (ושם):
 „כנסי' נק בשם רחל כדכתיב רחל מבכה על בני' וכתיב כרחל
 לפני גוזזי' נאלמה כו“). (55) ויצא כג, ב ואילך (ושם): „רחל הוא
 כנ"י שנק' בשם רחל ע"ש הפסוק כרחל לפני גוזזי' נאלמה .. בחינת
 יפת תואר שיתארו בם כל המדות בשלימותן וביופין כמו שהם
 למעלה כו. וזהו ורחל היתה יפת תואר שבחי' יפת תואר זה הוא
 ע"י בחי' רחל שהוא כמ"ש וכרחל לפני גוזזי' כו .. אבל בחי' פנימית
 הוא בחי' רעותא דלכא .. נק' יפת מראה שהוא זיו הקלסתר פנים
 שהפנימיות מתגלה בו .. וכדי שתהא כנ"י מקבל בחי' והארה זו
 הוא ג"כ מחמת בחי' רחל כו“). (56) ויצא כט, יז. (57) ושם:

החשית⁷⁵, שהו"ע העדר הדיבור מחמת רוב היגון שנעשה ע"י העדר הגילוי).

ובכא"א מישראל בפרט זהו רמז לבחי' הניצוץ האלקי אשר בקרבנו, שהוא בגלות בנפש הבהמית, והיא מושלת עליו להמשיכו בבחי' תענוגים הגשמיים [ואפילו בדברים המותרים, כמו בטרדת מו"מ – הרי אפשר לעסוק בהם בלא לב ולב, ומצד הגלות בנה"ב ה"ה מניח כל פנימיותו בזה ועוסק בזה בלב ונפש], שהו"ע הפירוד, כענין הפרדת השערות הנ"ל. ועל זה נאמר, רחל מבכה על בני".

אלא שלא די בהתעוררות רחמים רבים הבאה מצד בכיית רחל בלבד, שהרי רחל היא כנס"י הנמצאת בגלות, ו"אין חבוש מתיר עצמו כו"⁷⁶. ולכן יעקב (בעל עולם האצילות⁷⁷) דוקא הוא המעורר רחמים רבים, ע"י שמגבי' קולו להעלות בחי' הבכ"י דרחל, ובזה מעורר רחמים רבים העליונים ממקור הרחמים כו' [ולכן דוקא כשראה יעקב את רחל כתיב, וישא את קולו ויבך], ולא קודם לזה או לאח"כ, כי ענין בכי' זו הוא הגבהת בחי' הבכ"י דרחל].

אלא שכל זה הוא בהיות רחל בהתלבשות נשמה בגוף, אבל במיתתה – הרי גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם⁷⁸, שאינה צריכה שיעקב יעלה את בכייתה, כי אם קול רחל בעצמה, ברמה נשמע גו' רחל מבכה על בני". והיינו לפי שענין ירידת הנשמה בגוף הוא כדי שיהי' "ולכי לך"⁷⁹, לרשך ומקורך, ונודע⁸⁰ ששורש בחי' המלכות (רחל) הוא ברדל"א, ולכן ע"י ירידתה בגוף נתעלתה במיתתה שתוכל בעצמה לעורר רחמים רבים מבחי' כתר, היינו בשרשה בבחי' רדל"א, שמשם יומשכו הרחמים הפשוטים דכתר.

ולכן השיב לה הקב"ה, מנעי קולך מבכי גו' כי יש שכר גו' ויש תקוה גו", כי ע"י בחי' הרחמים הפשוטים דכתר נעשה, וישבו בנים גו"⁸¹.

(כ"ק אדמו"ר מהר"ש⁸¹)

ועיין עוד במדרש תהלים עה"פ⁶⁵, "יענך ה' גו": "זש"ה⁶⁶ יקראני ואענהו כו", עי"ש⁶⁷.

(כ"ק אדמו"ר הצ"צ⁸⁰)

צריך להבין, שהרי מצינו שרחל עצמה מעוררת רחמים רבים, כמ"ש⁴⁹, "קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה גו' מאנה גו", וכתב אח"כ⁶⁸, "כה גו' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך גו' ויש תקוה לאחריתך גו", ובפרש"י⁴⁹ הביא בשם מדרש אגדה, "שהלכו אבות ואמהות לפייס את הקב"ה על שהעמיד מנשה דמות בהיכל ולא נתפייס, נכנסה רחל אמרה לפניו רב"ש"ע רחמי מי מרובים רחמיך או רחמי בשר ודם, הוי אומר רחמיך מרובים, והלא אני הכנסתי צרתי .. ולא די ששתקתי אלא שמסרתי לה סימני, אף אתה אם הכניסו בניך צרתך בביתך שתוק להם. אמר לה יפה למדת כו", ונמצא שע"י טענות" התעוררו בחי' רחמיך כו", שהם בחי' רחמים רבים.

וכמארו"ל⁶⁹ עה"פ⁷⁰, "הידעתם את לבן בן נחור" – "הידעתם את מי שהוא מלבן עוונותיהם של ישראל⁷¹ .. באיזה זכות, והנה רחל בתו באה⁷² .. הה"ד קול ברמה נשמע כו". ומובן מזה שע"י קול רחל נתעורר בחי' י"ג מדות הרחמים, שמשם נמשכת סליחת עוונות ("מלבן עוונותיהם של ישראל").

וכיון שרחל עצמה מעוררת רחמים רבים, עד שממנה נמשך ללבן עוונותיהם של ישראל – מהו זה שנאמר (בהמשך לשאלת יעקב הנ"ל, "הידעתם גו'") "וישא את קולו ויבך", היינו שיעקב (דוקא) הוא שהגבי' קולו (דוקא) לעורר רחמים רבים על רחל.

והביאור בזה – שבאמת עיקר הבכי' היא של רחל עצמה (ולכן רחל בגימטריא ב' פעמים דמעה⁷³), כי רחל היא בחי' "כרחל לפני גוזז" נאלמה⁵², היינו שרומזת לבחי' גלות השכינה בע' שרים, שע"י הפרדת השערות ("גוזזי") נמשכת להם תוספת יניקה⁷⁴ (ולכן, "נאלמה", בחי' "נאלמתי דומי"

עוונותיהם כשלג". (72) שם, ו. (73) ראה מאו"א אות ב סכ"ב (הובא ונתבאר באוה"ת נ"ד ע' אינא). (74) ראה לקו"ת מסעי שם. מאמרי אדה"ז תקס"ט ע' רפד. פרשיות ח"א (הוספות) ע' 14. (75) תהלים לט, ג. (76) ברכות ה, ב. (77) ראה ע"ח שער ו (שער העקודים) פ"א. תו"א וישלח כד, ג. ובכ"מ. (78) חולין ז, ב. (79) שה"ש ב, יג. וראה לקו"ת צו ח, ג. שה"ש יז, א ואילך. (80) ראה מק"מ לזח"ג כו, ב. לקו"ת חוקת נח, ב. סד, א. (81) סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תקו ואילך. ע' תתנ ואילך.

(65) תהלים כ, ב. (66) שם צא, טו. (67) ושם: "אמר הקב"ה בשעה שמגעת צרה לישראל ומבקשין אותי .. באותה שעה אני עונה אותם שנאמר יקראני ואענהו .. א"ר יודן לאשה שהיא עם אמה בכעס, עלתה אמה למעלה, ובשעת לידתה היתה מצווחת מלמטה ואמה שומעת קולה מלמעלה וצווחת גם היא כנגדה .. כך כשחרב ביהמ"ק נתן קול בבכי ויללה בעולם כו". (68) ירמי' שם, טו"ז. (69) ב"ר פ"ע, יו"ד. ילקוט שמעוני ויצא רמז ככג. (70) ויצא כט, ה (שבהמשך לזה בא הכתוב, וישק גו" שבפנים התניא). (71) לפנינו במדרש: "שהוא עתיד ללבן

ליקוטי

פרק מה

אמרים

תרנא

שבסדר ההשתלשלות, משא"כ רחמים גדולים הם מבחינה שלמעלה מגדר עלמין, וכולא קמי' כלא כו"מ⁹², ולכן משם נמשך האור שלא כסדר ההשתלשלות, להיות הגילוי למטה כמו למעלה.

ועוד, כי כדי למלאות החסרון (בחי' ונהר יחרב ויבש⁹³), יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני⁹⁴ הוא ע"י ההמשכה ממקור החיים דוקא, כמובן ממ"ש בלקו"ת ד"ה שובה ישראל דרוש הראשון פ"ג⁹⁵, וכ"ה בד"ה תקעו בחודש דרוש הראשון ספ"ב⁹⁶: „וכמשל הנהר הנחרב ויבש שכשרוצין למלאותו חופרין בעומק במעיין ומקור הנובע שע"ז חוזר ומתמלא הנהר, כך ע"י גילוי בחינת רצון העליון ב"ה שלמעלה מעלה מסדר ההשתלשלות מתמלא ומשלים כל החסרונות והפגמים”.

ולכן הוצרך יעקב לעורר על רחל רחמים רבים שמבחי' כתר, שהו"ע „ממעמקים קראתיך”⁹⁷, כדי שע"ז יומשך האור, בחי' ונהר יוצא מעדן להשקות גו"מ⁹⁸.

(כ"ק אדמו"ר הצ"צ⁹⁹)

87 וזהו שאמרים בברכת אהבת עולם, אבינו אב הרחמן המרחם רחם נא עלינו" (דלכאורה הוא יתור לשון, שהרי אמר כבר „הרחמן", ומה מוסיף עוד „המרחם") – ש„אבינו" קאי על יעקב [שהוא עיקר בחי' אב (ראה לקו"ש חל"ע' 152. ושו"ג), והוא „בחי' שבאבות" (שעה"פ להאריז"ל תולדות כו, כה. וראה ג"כ ב"ר פעי"א, זח"א קיט, ב. קמו, ב. ועוד)]. שמדתו היא מדת הרחמים דסדר השתלשלות, בחי' „אב הרחמן" (ראה לקו"ת שבעה ערה הבאה), ואח"כ ממשיכים „המרחם כו", שיומשך (ע"י בכיית יעקב) בחי' רחמים פשוטים שלמעלה מסדר ההשתלשלות (כ"ק אדמו"ר מהר"ש – סה"מ תר"מ ע' עח. ע' רפה). **88** ועיין לקו"ת דרושים לר"ה סב, ד ואילך מעיין ב' בחי' רחמים אלו, שהם בחי' אב הרחמן ובחי' אב הרחמים, ושבחי' אב הרחמים היא למעלה מבחי' אב הרחמן*⁹⁹. **89** ראה שערי אורה (לר"י גיקטליי"א) שער ה (סג, ב). לקו"ת במדבר ה, ד. תוי"ח בראשית מא, ד. נח סה, ב ואילך. המשך תער"ב פקי"ד. ועוד. **90** תצא מא, א (יעו"ש). **91** ישעי' נד, ז. **92** זח"א יא, ב. **93** איוב יד, יא. **94** זח"א ו, ב. **95 דרושים לשבת שובה סד, סע"ד ואילך (ושם): „העצה היעוצה לזה ויעצוע אל הוי"ו. והיינו על ידי בחי' רחמנות מדתו של יעקב. . ובחי' רחמנות זו הוא שיעור רחמים על ניצוץ אלקות שבנפשו. . ובחינת רחמנות זו אותה אנו מבקשים אלקי עולם ברחמיך הרבים כו, ברחמיך דייקא, כלומר שאתה יודע הרחמנות כמה גדלה בלי שיעור, ואין ביכולת השגת נשמותינו לשער גודל עוצם הרחמנות על הירידה הגדולה הזאת מאור א"ס ב"ה כו"מ). **96** דרושים לר"ה נד, ב. **97** תהלים קל, א. **98** בראשית ב, יו"ד. **99** אוה"ת בראשית תתכד, א. ויצא תתכז, ב. משפטים ע' אקצ. נ"ך ע' תשו. ע' איג.**

(* נתבאר גם בלקו"ת נשא כג, א (כ"ק אדמו"ר – מראה מקומות, הגהות והערות קצרות).

ויעקב במדתו העליונה שהיא מרת הרחמים שבאצילות: עיין לקו"ת ד"ה במדבר סיני באהל מועד דרוש השני רפ"ד⁸². ועיין מעיין יעקב בלקו"ת ד"ה להבין ענין משמח חתן וכלה⁸³ וד"ה והי' אור הלבנה⁸⁴.

ועיין מ"ש ע"פ⁸⁵ וזכרתי את בריתי יעקב⁸⁶.

(כ"ק אדמו"ר הצ"צ⁶⁰)

ויעקב במדתו העליונה שהיא מרת הרחמים שבאצילות הוא המעורר רחמים רבים עליה. וישא את קולו למעלה למקור הרחמים העליונים הנק' אב הרחמים ומקורם. ויבך לעורר ולהמשיך משם רחמים רבים כו': ר"ל שמעורר עלי' „רחמים רבים" דוקא, שהם למעלה ממדת הרחמים שבאצילות⁸⁷. להיותם מבחי' „אב הרחמים" שהוא בחי' כתר עליון⁸⁸ (כי יעקב הוא „בריח התיכון", תפארת שעולה עד הכתר⁸⁹).

והטעם שהוצרך להמשיך רחמים מבחי' זו דוקא – כמבואר בלקו"ת⁹⁰ בעיני, וברחמים גדולים אקבצך⁹¹, שמדת הרחמים דיעקב היא מדת הרחמים

82 במדבר ג, א ואילך (ושם): „ארז"ל אין קורין אבות אלא שלשה שהם אברהם יצחק ויעקב ומדתו של אברהם היא אהבה ושל יצחק היא היראה פחד יצחק ומדתו של יעקב היא הרחמנות שכלולה משתייהן. . והנה מדת הרחמנות של יעקב לעורר רחמים רבים אפי' על עולמות עליונים. . אך בהשתלשלות והמשכת המדרגות נמשך מבחי' יעקב. . מדת רחמנות אחרת של בחי' י"ב שבטים. . לעורר ר"ר על ניצוץ אלקות שירד ממקום כבודו. . והנה בהשתלשלות המדרגות. . יצאו מ"ב שבטים ע' נפש יוצאי ירך יעקב שהם ג"כ בחי' ומדרגת הרחמנות מדתו של יעקב. . לעורר ר"ר על נפשו ולא בשביל הירידה לבדה שירדה ממקום כבודה אלא אף גם זאת שנתלכשה בלבוש הגוף החומרי כו"מ). וראה „לקוטי פירושים" לעיל ד"ה מדתו. **83** זח"א, סע"ד ואילך (ושם): „הנה חתן וכלה נק' יעקב ורחל. . כי כנס"י נק' רחל והיא מלכות דאצילות המתלכשת בכי"ע כרחל לפני גוויזי נאלמה. . יעקב נקרא חתן חות דרגא מבריה מן הקצה אל הקצה, המשכת א"ס מריש כל דרגין בבחי' רחל היא בחי' כלה המקבלת המשכה והשפעה זו, ונעשה בחי' יחוד, והיינו המשכת טובב בממלא. והנה המשכה זו נק' בשם יעקב ע"ש כי יעקב אותיות יבקע. . פי' כמו השחר שבוקע חשכת הלילה. . כך בחי' יעקב בוקע בחי' ישת חשך סתרו שבאור א"ס. . להיות מאיר בבחי' גילוי כו"מ). **84** שם ט, ב (ושם): „והוא ענין יעקב יבקע צורים במדבר שכל בחי' צורים אשר במדבר בוקע ויורד קו וחוט א"ס כו", כי בבחי' יעקב כתיב ויזרח לו השמש שזרח ובא לו אור א"ס. והנה בשמש כתיב לשמש שם אהל בהם והוא כחתן, שבחי' השמש דומה לחתן חות דרגא, ובחי' חתן הוא ג"כ בחי' יעקב כי כמה בקיעות יש ביעקב ויבקע. יצא יצא יעקב כמה יציאות וגם הכשבים הפריד יעקב. . בכל בחינה מעולם ועד עולם פרסא מפסקת ויעקב בוקע הפרסא כו"מ). **85** בחוקותי כו, מב. **86** ראה אוה"ת בחוקותי ע' תרפה ואילך.

מחשבה במחשבה ומעשה במעשה שהוא מעשה המצות. ובפרט מעשה הצדקה וחסד. דחסד דרועא ימינא והוא בחי' חיבוק ממש כמ"ש וימינו תחבקני. ועסק התורה בדבור ומחשבת העיון הן בחי' נשיקין

דחסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה (יז, א). ובכ"מ. וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו. ת, ג.

במחשבה ומעשה במעשה שהוא מעשה המצות ובפרט מעשה הצדקה וחסד. דרועא ימינא והוא בחי' חיבוק ממש כמ"ש וימינו תחבקני. ועסק התורה בדבור ומחשבת העיון הן בחי' נשיקין ממש: לכאורה אינו מובן – חיבוק מאן דכר שמי' הכא, והרי בכתוב לא נאמר אלא „וישק (יעקב לרחל)“?

ועוד צ"ב מה שכפל לאח"ז „ועסק התורה בדיבור ומחשבת העיון הן בחי' נשיקין“, והלא כבר אמר לעיל „ישקני מנשיקות פיהו דהיינו התקשרות דיבור האדם בדבר ה' זו הלכה וכן מחשבה במחשבה“.

וכן יש לדייק בשינויי הלשונות בין ב' הפעמים שהזכיר ענין הנשיקין: (א) בפעם הב' הוסיף תיבת „ממש“ („נשיקין ממש“, וכן גבי חיבוק – „חיבוק ממש“), דלא כמ"ש לעיל „בבחי' נשיקין“ סתם, בלי תיבת ממש. (ב) בענין התורה, בפעם הא' פירט „בדבר ה' זו הלכה“, ובפעם הב' – „ועסק התורה“ סתם, ולא פירט לומר „זו הלכה“. (ג) בפעם הא' נקט „מחשבה“ סתם (שישנה גם בלימוד לגירסא), ובפעם הב' פירט לומר „ומחשבת העיון“¹¹⁶.

וי"ל בביאור הענין:

בהמשך הכתובים¹¹⁷ נאמר: „ויהי כשמוע לבן את שמע יעקב בן אחותו וירץ לקראתו ויחבק לו וינשק לו ויביאהו אל ביתו“, היינו שהנשיקה שנשק יעקב לרחל (שרחל סיפרה אודותי' ללבן, שהרי הגידה לאבי' כל מה שאירע, כמ"ש¹¹⁸ „ותרץ ותגד לאבי“ עוררה את לבן שהוא עצמו יחבק וינשק את יעקב.

ובזה יובן כפל הענינים בדברי אדה"ז כאן – שבתחלת דבריו קאי על הנשיקין דיעקב לרחל, ובהמשך דבריו – על החיבוק והנשיקין דלבן ליעקב.

ע' כא ואילך. (113) ברשימותיו לאיכה (אוה"ת נ"ך שם). (114) „שיעורים בספר התניא“ ע' 616 הערה 11. (115) ויצא כג א (ושם: „בחי' חב"ד שהוא זיווג נשיקין ואתדבקות רוחא ברוחא עד"מ הנשיקין שבאין מפנימית האהבה“, ומציין: „עמ"ש במ"א ע"פ ישקני מנשיקות וע"פ אמצאך בחוץ אשקר“). (116) עיין גם לקמן פמ"ט: „וכמ"ש בע"ח שיחוד הנשיקין עיקרו הוא יחוד חב"ד בחב"ד והוא ענין התורה“. (117) כט, יג. (118) שם, יב.

וישא את קולו: בענין הקול – עיין תו"א סד"ה וישב יעקב¹⁰⁰. סד"ה הבאים ישרש יעקב¹⁰¹. לקו"ת ד"ה כי תשמע בקול¹⁰². סד"ה שיר המעלות ממעמקים¹⁰³ (כפי' „שמעה בקולי“¹⁰⁴). הקדמת הסידור (ד"ה הקול קול יעקב)¹⁰⁵. ביאורי הזוהר פ' פינחס¹⁰⁶ בענין „קול מעורר הכוונה“, דהיינו לפי שי"א בעתיקא אחיד ותליא¹⁰⁷.

גם י"ל דמ"ש „וישא את קולו“ הוא ע"ד המבואר בלקו"ת ד"ה תקעו בחודש דרוש הראשון פ"ג¹⁰⁸ בענין קול שופר, ש„תקיעה הוא קול פשוט.. והוא בחי' צעקת הלב היוצאת מפנימיות הלב כו“.

(כ"ק אדמו"ר הצ"צ¹⁰⁹)

אב הרחמים ומקורם: ב' הלשונות „אב“ ו„מקור“ – י"ל שהם כנגד ב' בחינות בכתר, גלגלתא ואוירא:

גלגלתא, שהוא בחי' דכורא, ובו הם שמות ע"ב (כמ"ש בע"ח¹¹⁰) – הוא בחי' „אב הרחמים“; ואוירא, שהוא בחי' אור פנימי לגבי גלגלתא¹¹¹, ובו הם שמות ס"ג (כמ"ש שם) – הוא בחי' „מקור הרחמים“ (וגם „מקור“ אותיות „קרום“, הוא בחי' קרומא דאוירא¹¹¹).

(מזהרלו"צ אבי כ"ק אדמו"ר¹¹²)

להעלותן מגלותן: להעיר, שהצ"צ שמעתיק ומפרש קטע זה¹¹³ – מעתיק: „להעלותן מירידתן“.

(כ"ק אדמו"ר¹¹⁴)

בבחי' נשיקין: ביאור ענינו – ראה תו"א ד"ה וללבן שתי בנות. וש"נ¹¹⁵.

(כ"ק אדמו"ר¹¹⁶)

בבחי' נשיקין שהיא אתדבקות רוחא ברוחא כמ"ש ישקני מנשיקות פיהו דהיינו התקשרות דיבור האדם בדבר ה' זו הלכה וכן מחשבה

(100) וישב כז, ב. (101) שמות נד, א. (102) פ' ראה כג, סע"א ואילך. (103) דרושים לר"ה סג, ב. (104) תהלים שם, ב. (105) נדפס גם בסידור עם דא"ח (ח"א כט, ג ואילך). (106) רלה, א ואילך (למאה"ח ח"ג רנד, א). (107) זח"ג רצב, א. (108) דרושים לר"ה נד, ג. (109) אוה"ת בראשית שם. ויצא שם. נ"ך שם ע' א"ג. (110) שער יג (שער אריך אנפין) פ"ד (עיי"ש). (111) עיין ע"ח שם פ"ג. (112) לקוטי לוי"צ לתניא

והענין בזה:

כתיב רק „וישק (יעקב לרחל)“, ולא גם „ויחבק“.

ועי' נשיקתו של יעקב לרחל – עורר שלבן רץ לקראתו „ויחבק לו וינשק לו“, היינו שלבן (כתר) חיבק ונישק את יעקב (תפארת) בשביל שנשק את בתו רחל (כי שורש המלכות, בחי' רחל, הוא מכתר, בחי' לבן, כמאמר¹²⁶ „כתר עליון איהו כתר מלכות“).

ובבחי' לבן (כתר) שייכות ב' הבחינות – חיבוק ונישוק: חיבוק, שהוא מבחי' ימין, והוא בבחי' מקיף – הוא מחסד דעתיק שבגלגלתא¹³²; ונישוק, שהוא מקו האמצעי, והוא בבחי' פנימי – הוא מאוירא, ששם דעת דעתיק¹³³, שורש קו האמצעי¹³⁴, והוא בחי' פנימי לגבי גלגלתא.

וזהו שנקט אדה"ז כאן „בחי' חיבוק ממש... בחי' נשיקין ממש“, כי החיבוק והנישוק דלבו (בחי' כתר) הם חיבוק ונשיקין ממש דוקא, דהיינו בחי' עצמות או"ס. משא"כ החיבוק והנשיקין מז"א דאצי' למלכות [החיבוק – מאברהם (חסד) לשרה (כנ"ל), והנישוק – מיעקב (תפארת) שנשק לרחל] אינם „ממש“, כי חסד ותפארת דז"א הם בחי' הארות בלבד.

וזהו שדייק אדה"ז לומר שנשיקין אלו הם „עסק התורה“ (לא דבר הלכה דרחל, אלא תורה) סתם, שהיא בתפארת דז"א, בחי' יעקב (כמ"ש¹³⁵ „ותורה שם בישראל“, שהוא בחי' יעקב). וממשיך „(עסק התורה) בדבור“, דכיון שהנושק הי' לבן (בחי' כתר), א"כ הדיבור בבחי' תורה הוא מבחי' פה דא"א, ששם מתגלה בחי' דעת דעתיק שבאוירא¹³⁶, ששם הוא ענין הנישוק (כנ"ל).

וממשיך „ומחשבת העיון“ (לא מחשבה סתם, כמו בגירסא, אלא בעיון, בעומק גדול), שהיא מהדעת כמו שהוא באוירא¹³⁷ (כי עיון התורה צריך אויר, כדמוכח בסוכה¹³⁸ שהלימוד „לעיוני“ הוא חוץ לסוכה, „בר ממטלתא“¹³⁹), קודם התגלותה בפה (וכמ"ש לקמן¹⁴⁰,

„לבן“ רומז על כתר, שעליו כתיב¹¹⁹ „לבושי' כתלג חיזור ושער רישי' כעמר נקא“, והוא בחי' לובן העליון¹²⁰ „(רישא חיזורא“¹²¹), שאין שם בחי' דינים וגבורות כלל. והוא בחי' „אב הרחמים ומקורם“ (הנ"ל בפרקין), שהם בחי' גלגלתא ואוירא¹²², שהם לבנים לגמרי¹²³ (משא"כ בחי' חכמה סתימאה, בחי' טלא דבדולחא, אינו לבן לגמרי, אלא „גוונא סומקא אתחזי ביי“¹²⁴).

ויעקב, שהוא מדת הרחמים שבאצילות, דהיינו תפארת דאצילות – הוא „בריח התיכון“ המבריח מן הקצה אל הקצה, היינו שעולה בכתר, שהוא הקצה היותר עליון, ומעורר רחמים רבים משם, וממשיכם לקצה התחתון – מלכות, בחי' רחל¹²⁵.

ועפ"ז יתבארו דברי אדה"ז כאן:

„אתדבקות רחא ברוחא כמ"ש ישקני מנשיקות פיהו“ – קאי על הנשיקה דיעקב לרחל, שהיא מהפה דהחתן, בחי' יעקב (תפארת דז"א), להפה דבחי' רחל, מלכות, שהיא תושבע"פ, כמאמר¹²⁶ „מלכות פה תורה שבעל פה קרינן לה“. וזהו שממשיך „בדבר ה' זו הלכה“, כי בתושבע"פ גופא מלכות היא ביחוד דבר הלכה¹²⁷ („הלכה“ אותיות „הכלה“¹²⁸), ו„דבר הוי“ בגימטריא רחל במכוון.

וממשיך (לאחרי „התקשרות דבור האדם בדבר ה' זו הלכה“), וכן מחשבה במחשבה ומעשה במעשה, כי מלכות, בחי' רחל, היא בחי' ה"א אחרונה שבשם, שיש בה ג' קוין הרומזים על מחשבה דיבור ומעשה¹²⁹.

ומיעקב לרחל שייך רק נשיקה ולא חיבוק, כי יעקב הוא בחי' תפארת, קו האמצעי, שמשם נמשך נשיקה, כי הפה הוא באמצע [משא"כ חיבוק הוא מאברהם, שהוא בחי' ימין, בחי' „חסדו“¹³⁰, כדאיתא בזה"ק¹³¹ „אברהם כד חמא לשרה הוה מחבק לה“, עיי"ש]. ולכן

130) ב"ר פ"ג, ג. ב. וראה יהל אור ע' שנו. 131) ח"א קלג, א. 132) ראה ע"ח שער יג (שער א"א) פ"ו. לקו"ת שלח ט, ד. ובכ"מ. 133) ראה „ספר הערכים – חב"ד“ ח"ב ע' רמה. וש"ג. 134) ראה שם ע' רמז. וש"ג. 135) תהלים עח, ה. 136) ראה ע"ח שבהערה 132. 137) ועיין זח"א קל, ב: „מאי למחכה לו .. ואלין אינון דדחקין למלה דחכמתא ודייקין לה ומחכא לה למנדע בריא דמלה כו" (עיי"ש), היינו שלימוד התורה בעיון שייך לבחי' „יעשה למחכה לו“ (ישע"ו סד, ג), שהוא באוירא, שהיא בחי' חכמתא עילאה סתימאה, כידוע (מבוא שערים ש"ג ח"ב פ"ד. וראה שער האמונה פ"ס (צה, א). המשך תרס"ו ע' תקפ). 138) כה, ב. 139) ראה פרש"י שם: „בר ממטלתא – אם ירצה, דמצטער הוא ומצטער פטור מן הסוכה, והאוי"ד יפה לו להרחיב דעתו כו"י. 140) פמ"ט.

119) דינאל ט, ז. 120) ראה ע"ח שער ו (שער העקודים) פ"א. תו"א יצא כג, א. כד, ב. סידור (עם דא"ח) ח"ב תמו, ב ואילך. ובכ"מ. 121) זח"ג קלה, א. ועוד. 122) ראה „לקוטי פירושים“ לעיל ד"ה אב הרחמים. 123) וזהו שלבן הי' מארם, ונקרא „לבן הארמי“ (תולדות כה, כ. ויצא לא, כ. כד), כי פירוש „ארם“ הוא רוממות, והיינו בחי' כתר, וגם „ארם“ ר"ת „אב רחמים ומקורם“. 124) זח"ג שם, ב. וראה ביאורה"ז לאדהאמ"צ קמד, ד ואילך. ועוד. 125) ראה גם „לקוטי פירושים“ לעיל ד"ה ויעקב (הב). וש"ג. 126) ת"ז בהקדמה (יו, ב). 127) ראה לקמן אגה"ק סכ"ו: „ובפרט דבר הלכה היא ניצוץ מהשכינה שהיא היא דבר ה' כדאיתא בגמרא דבר ה' זו הלכה“ (עיי"ש). 128) פ"ע"ח שער הנהגת הלימוד. מאמרי אדה"ז מארז"ל ע' תצה. תו"ח שמות ג, ב. וש"ג. 129) ראה לקו"ת בלק סז, סע"א ואילך (עיי"ש).

ממש. והנה ע"י זה יכול לבוא לבחי' אהבה רבה בהתגלות לבו כדכתיב ליעקב אשר פדה את אברהם כמ"ש במ"א :

ליעקב אשר פדה את אברהם: ישע"י כט, כב.

היחוד שע"י תורה נקרא חיבוק (כנ"ל ספ"ד), אלא שע"י המצוות הוא „חיבוק ממש“.

(כ"ק אדמו"ר 144)

נשיקין ממש: יש לפרש הדיוק „ממש“ 143 – כי בכללות גם היחוד שע"י המצוות הוא בבחי' נשיקין, כדלעיל. וראה ג"כ לקמן ספמ"ט 145.

(כ"ק אדמו"ר 146)

כדכתיב ליעקב אשר פדה את אברהם: ראה „לקוטי פירושים“ לעיל פל"ב ד"ה ממ"ש.

ש"יחוד הנשיקין עיקרו הוא .. עיון התורה, והפה הוא מוצא הרוח וגילוי בבחי' גילוי כו"ו).

(מנהלרו"צ אבי כ"ק אדמו"ר 112)

מעשה המצות ובפרט מעשה הצדקה וחסד דחסד דרועא ימינא: „דחסד דרועא ימינא“ הוא ביאור למ"ש „ובפרט מעשה הצדקה“, כי כל הגוף נכלל בימין 141.

(כ"ק אדמו"ר 142)

חיבוק ממש: יש לפרש הדיוק „ממש“ 143 – כי גם

קיצור (שני) לפרק מה

כו', כי יעקב חבל נחלתו, וכמשל המושך בחבל כו'.

וז"ש „וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך“, כי רחל היא כנס"י כו', ויעקב הוא מדת הרחמים הוא המעורר עלי'. „וישק“ הוא בחי' נשיקין, והוא התקשרות דיבור האדם בדבר ה' זו הלכה, וכן מחשבה כו' ומעשה כו', ובפרט מעשה הצדקה, וחסד דרועא ימינא חיבוק ממש כו'.

נתבאר אשר יש עוד דרך ישר לפני איש לעסוק בתורה ומצוות לשמן, ע"י מדתו של יעקב שהוא מדת הרחמים, לעורר רחמים רבים על ניצוץ האלקי אשר נתלבש במשכא דחויא הרחוק מאור פני המלך בתכלית ההרחק, כי העוה"ז הוא תכלית הקליפות הגסות כו'. ובפרט כשזוכר על מחשבתו ודיבורו ומעשיו שעברו עליו מיום היותו כו' אשר לא טובים המה, ומלך אסור ברהטים ברהיטי דמוחא

לקוטי הגהות – מיוחס להצ"צ

ואף אם נרמה לו לכאורה שהוא כח דמיוני לא יהו"ש כו': עיין לעיל פי"ד 150.

אהבה מסותרת: עיין לעיל פי"ד 151, פי"ח"ט 152.

שב' בחי' אהבות אלו הנ"ל הן כלולות כו': עיין לקו"ת ד"ה ויהיו בנ"י במדבר 153: „אהבה הכלולה“.

דרחים לון יתיר מגרמי' ונפשי' ורוחי' כו"ו. (150) ושם: „אף שידוע בנפשו שלא יגיע למדרגה זו באמת לאמיתו כי אם בדמיונות אעפ"כ הוא יעשה את שלו כו"ו. (151) ושם: „אני רוצה לדבקה בו נפשי רוחי ונשמתי בהתלבשן בשלשה לבושי ית' שהם מעשה דבור ומחשבה בה' ותורתו ומצותיו מאהבה מסותרת שבלבי לה' כמו בלב כללו' ישראל שנקראו אהבי שמך“.

(152) ושם: „אף מי שדעתו קצרה .. אעפ"כ קרוב אליו הדבר מאד לשמור ולעשות כל מצות התורה .. בדחילו ורחימו שהיא אהבה מסותרת שבלב כללות ישראל שהיא ירושה לנו מאבותינו“ (פי"ח). „ולכן נקראת אהבה זו בנפש האלקית שרצונה וחסדה לדבק בה' חיי החיים ברוך הוא בשם אהבה מסותרת כי היא מסותרת ומכוסה בלבוש שק דקליפה בפושעי ישראל כו"ו“ (פי"ט).

(153) שלח מב, ג (עיי"ש שמציין לתניא כאן).

לקוטי הגהות –

הן בחי' נשיקין: עיין תו"א ד"ה מי יתנך כו' בפ"י „אמצאך בחוץ“ 147: „ועיקר גילוי נשיקין הוא ע"י קביעת עתים לתורה“.

כברא דאשתדל: עיין לקו"ת ביאור לד"ה לא הביט 148. ד"ה שחורה אני פ"ה 149.

(141) לקמן אגה"ק סל"ב. (142) „שיעורים בספר התניא“ ע' 617 הערה 13. (143) ראה גם „לקוטי פירושים“ לעיל ד"ה בבחי' נשיקין (הב'). (144) „שיעורים בספר התניא“ ע' 618 הערה 14. (145) ושם: „וכמ"ש בע"ח שיחוד הנשיקין עיקרו הוא יחוד חב"ד בחב"ד כו"ו. (146) „שיעורים בספר התניא“ שם הערה 16. (147) תרומה פ, ג (עיי"ש שמציין לתניא כאן). (148) בלק עג, א (ושם): „ואהבת ב"פ אור זהו ב' בחי' רחמי והוא בחי' בן וכמ"ש בסש"ב פמ"ד בשם הרע"מ כברא כו' דרחים לון יתיר מגרמי' ונפשי' כו"ו. (149) „הש"ש ו, ב (ושם): „אהבה זו דאש שחורה שמבחי' ישת חשך סתרו הוא כאהבת הבן אל האב, כבן שנמשך ממות האב אשר בטבע אינו רוצה להיות נפרד מיחודו ואחדותו ית' ויכול למסור נפשו על ק"ה כו', וז"ש כבנין רחמימן, והיינו ע"ד מ"ש בסש"ב פמ"ד בשם הרע"מ כברא דאשתדל בתר אבוי ואימי'“